

15. 2. 2021

Veźměte, prosĭme, na vědomĭ, Źe text ělĀnku odpovĭdĀ platně prĀvnĭ ūpravě ke dni publikace.

Poplatky za odpady od roku 2021 - zjednoduŹenĭ, nebo komplikace?

Poměrně narychlo v prosinci 2020 schvĀlila PoslaneckĀ sněmovna rozsĀhlĕ balĭček odpadově legislativy, kterĕ navzdory nesouhlasu SenĀtu nabyl ūěinnosti jĭ Ź k 1. lednu 2021. Kromě pŕijetĭ nověho zĀkona o odpadech[1], doŹlo k pŕijetĭ i dalŹĭch prĀvnĭch pŕedpisŭ. Vĕznamnĕ dopad bude mĭt nepochybně novela zĀkona o mĭstnĭch poplatcĭch[2], kterĕ radikĀlně proměnuje dosavadnĭ systěmy vybĭrĀnĭ poplatkŭ za odpady od oběanŭ a jinĕch osob, co Ź si vy ŹadĀ změny v obecně zĀvaznĕch vyhlĀŹkĀch ve vŹech oběĭch, kterě majĭ v ūmyslu od poplatnĭkŭ tyto poplatky nadĀle vybĭrat.

ZĀkonodĀrci naŹtěstĭ do textu nově odpadově legislativy zahrnuli i pŕechodnĀ ustanovenĭ, dĭky kterĕm jeŹtě obce mohou po celĕ rok 2021 postupovat dle „starěho“ mechanismu na zĀkladě dŕĭve vydanĕch obecně zĀvaznĕch vyhlĀŹek, v pŕuběhu roku 2021 by vŹak měly ūěinit zĀsadnĭ rozhodnutĭ, jakĕm směrem se zpoplatněnĭ odpadŭ v obci vydĀ.

Dosavadnĭ stav

Jak jsem jĭ vĕŹe nastĭnil, jeŹtě v roce 2021 mohou obce postupovat dle zruŹeně prĀvnĭ ūpravy za pŕedpokladu, Źe měly zavedeny některĕ z poplatkŭ jeŹtě pŕed nabytĭm ūěinnosti balĭčku odpadově legislativy. NadĀle tak mohou vybĭrat mĭstnĭ poplatek za provoz systěmu shroma ŹdovĀnĭ, sběru, pŕepravy, tŕiděnĭ, vyu ŹĭvĀnĭ a odstraňovĀnĭ komunĀlnĭch odpadŭ podle zĀkona o mĭstnĭch poplatcĭch[3], poplatek za komunĀlnĭ odpad podle zĀkona o odpadech[4], anebo ūhradu na zĀkladě smlouvy v souladu rovně Ź se zĀkonem o odpadech.[5]

Dosavadnĭ prĀvnĭ ūprava byla do znaěně mĭry zmateěnĀ, jeliko Ź v zĀsadě bylo mo Źně vybĭrat poplatek za stejnou „slu Źbu“ podle rŭznĕch prĀvnĭch pŕedpisŭ. I pŕes to vŹak tyto poplatky vykazovaly znaěně rozdĭly. Poplatek podle zĀkona o mĭstnĭch poplatcĭch definoval poplatnĭka jako fyzickou osobu, kterĀ je v obci pŕihlĀŹenĀ k pobytu, anebo jako fyzickou osobu, kterĀ mĀ ve vlastnictvĭ stavbu urěenou k individuĀlnĭ rekreaci, byt nebo rodinnĕ dŭm, ve kterĕch nenĭ pŕihlĀŹenĀ ŹadnĀ fyzickĀ osoba. Sazba poplatku pak byla zĀkonem pojĭmĀna jako dvouslo ŹkovĀ, kdy maximĀlnĭ sazba mohla ěinit a Ź 1.000 KĚ, pŕiěem Ź poplatek byl tvoŕen z maximĀlně 250 KĚ za poplatnĭka za kalendĀrnĭ rok a z maximĀlně 750 KĚ, co Ź byla ěĀstka stanovenĀ na zĀkladě skuteěnĕch nĀkladŭ obce pŕedchozĭho kalendĀrnĭho roku na sběr a svoz netŕiděněho komunĀlnĭho odpadu. Obce taky byly povinny stanovit v obecně zĀvazně vyhlĀŹce rozŭětfovĀnĭ nĀkladŭ na sběr a svoz netŕiděněho komunĀlnĭho odpadu na osobu.

Poplatek za komunĀlnĭ odpad podle zĀkona o odpadech pak nerozliŹoval to, zda je konkrětnĭ fyzickĀ osoba v obci pŕihlĀŹena, ěi nikoliv, jeliko Ź prĀvnĭ ūprava zĀkona o odpadech vychĀzela z teze, Ź poplatnĭkem je ka ŹdĀ osoba, pŕi jejĭ Ź ěinnosti vznikĀ odpad. PlĀtcem pak byl vlastnĭk nemovitosti, kde komunĀlnĭ odpad vznikĀ. Poplatek pak byl zpravidla stanovovanĕ na zĀkladě ěetnosti svo Źŭ a velikosti u Źĭvaně nĀdoby na odpad.

Tŕetĭ a ne pŕĭliŹ u Źĭvanou mo Źněstĭ byl vĕběr ūhrady na zĀkladě smlouvy. Jeliko Ź podle metodik ministerstev nebylo mo Źně jednotlivě re Źimy poplatkŭ, resp. ūhrady na zĀkladě smlouvy kombinovat, vy Źadoval tento re Źim uzavŕenĭ smlouvy s ka Źdĕm potenciĀlnĭm poplatnĭkem v obci, k uzavŕenĭ

smlouvy však logicky nebylo možné nikoho nutit. Proto také v rámci nové právní úpravy dochází ke zrušení tohoto smluvního modelu, obce tak nadále mohou stanovovat poplatek v rámci obecně závazných vyhlášek. Stranou nadále samozřejmě zůstává možnost uzavření smlouvy s podnikajícími fyzickými a právníckými osobami, které se tak mohou na základě této smlouvy zapojit do obecního systému odpadového hospodářství.

Poplatky dle nové právní úpravy

Pomyslné zjednodušení lze spatřovat v tom, že dochází k začlenění obou poplatků za odpady, které obce mohou vybírat, do jednoho právního předpisu, kterým je zákon o místních poplatcích. Dochází však ke zrušení stávajícího poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, a od 1. ledna 2021 se v zákoně o místních poplatcích objevují dva „nové“ místní poplatky za odpady. Obce si opět mohou vybrat pouze jeden z nich.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství^[6] je věrnou kopií právě zrušeného poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, avšak vykazuje oproti němu několik důležitých změn. Poplatníkem nadále zůstává fyzická osoba přihlášená v obci, nebo vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce. Ve srovnání s dosavadní úpravou tak dochází k rozšíření osobní působnosti této právní normy na vlastníky jmenovaných nemovitostí, kteří jsou právníckými osobami.

Doplňují se i některé zákonné důvody osvobození od poplatkové povinnosti například na poplatníky, kteří jsou poplatníky poplatku za odkládání komunálního odpadu (druhého z možných poplatků) v jiné obci a má v této jiné obci bydliště. Bydlištěm je pak třeba rozumět faktický stav. Obcím zůstává možnost osvobodit jiné poplatníky nebo jim alespoň výši poplatku snížit tzv. úlevou.

Výše poplatku také doznala několika změn, kdy již není třeba rozlišovat dvě složky (paušální a dle skutečných nákladů), nýbrž postačí stanovit poplatek v jakékoliv výši, která nepřevyší 1 200 Kč. Úprava tohoto poplatku ve srovnání s poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů tak nepochybně doznala zjednodušení nejen pro poplatníky ale i pro samotné obce.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je pak druhou ze zákonem nabízených variant, jak obce mohou zpoplatnit odkládání odpadů poplatníky na svém území. I tento poplatek vykazuje několik podobností se svým „předchůdcem“ – poplatkem za komunální odpad dle zrušeného zákona o odpadech. Subjektem poplatku, tedy poplatníkem, je totiž nadále fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště (dle faktického stavu), anebo vlastník nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba. Předmětem poplatku je pak odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci. Plátcem je pak vlastník nemovité věci, anebo společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo.

Pokud si obce zvolí tento místní poplatek, musejí učinit ještě důležité rozhodnutí, a to co bude základem tohoto poplatku. Zákon totiž dává na výběr jednu ze tří variant: hmotnost odpadu odloženého z nemovité věci, objem odpadu odloženého z nemovité věci, nebo kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc. Zjednodušeně řečeno lze poplatek vybírat buď na základě toho, kolik reálně poplatník odpadu vyprodukuje, anebo na základě toho, jak velkou kapacitu nádob si objedná (i v závislosti na počet svozů). První dvě z variant v sobě nepochybně obsahují významný motivační prvek k produkci co nejméně směsného komunálního odpadu, avšak nezbytným předpokladem pro jejich uplatnění je součinnost svozové společnosti, která bude evidovat hmotnost či objem vyváženého odpadu u každé jednotlivé nemovitosti.

Zákon opět stanovuje maximální sazbu poplatku, která činí 6 Kč za kg, pokud je základem hmotnost odpadu, anebo 1 Kč za litr, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků.

Obce při rozhodování o tom, jaký poplatek a s jakým základem zvolí, musejí vzít v potaz i několik dalších proměnných. Splatnost poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je totiž žádoucí nastavit až v následujícím kalendářním roce (především u poplatku na základě skutečně vyprodukovaného odpadu). Tato volba pak s sebou logicky přináší roční výpadek příjmů z těchto poplatků.

Zároveň je třeba upozornit, že dle aktuálního výkladu Ministerstva vnitra jsou obce v případě stanovení poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci se základem kapacity soustředovacích prostředků povinny sazbu poplatku stanovovat jako sazbu za jeden litr kapacity soustředovacích prostředků. To znamená, že přímo v rámci obecně závazné vyhlášky dle tohoto výkladu není možné uvést roční výši poplatku. Tento výklad je přinejmenším nešťastný, a to z několika důvodů.

Předně je třeba zdůraznit, že zákon jednoznačně nestanovuje, že sazba musí být stanovena ve formátu sazba za jeden litr kapacity (zákon v tomto formátu stanovuje jen maximální sazbu). Domnívám se však, že uvedení ročního poplatku například ve výši 1 000 Kč za 26 svozů nádoby o objemu 120 litrů zákonu vyhovuje a lze z ní jednoduše prostým dělením získat výši poplatku za 1 litr.^[7] Nicméně nebude-li ze strany dozorových orgánů učiněn ústupek, bude nezbytné při stanovení sazby poplatku uvést údaj ve formátu sazba poplatku za 1 litr. To s sebou jednoznačně přináší nesrozumitelnost pro adresáty. Málokdo z údaje sazby poplatku 0,32 Kč za 1 litr zjistí, kolik má ve skutečnosti obci za rok uhradit. Proto doporučuji v rámci příloh obecně závazných vyhlášek anebo jako samostatný dokument vyhotovit i přehled toho, kolik za jaké nádoby a jakou četnost svozů poplatníci či plátcí reálně obci zaplatí.

Kromě toho i u základu vycházejícího z kapacity soustředovacích prostředků vychází dozorové orgány z toho, že splatnost poplatku má být až následující kalendářní rok. To však u tohoto základu shledávám jako neopodstatněné a je dle mého názoru možné a souladné s právní úpravou nastavit splatnost poplatku na příslušný kalendářní rok (například do 31. března příslušného kalendářního roku). Pro tyto případy by však v rámci obecně závazné vyhlášky mělo být uvedeno, jakým způsobem se bude vypočítávat sazba poplatku u osoby, která v průběhu roku například „doobjedná“ další nádobu, nebo přestane být subjektem poplatku. Inspiraci lze nepochybně nalézt u úpravy poplatku za obecní systém odpadového hospodářství.

Určité zjednodušení tedy nová právní úprava poskytuje, ocenit lze i možnost zavedení poplatků dle množství reálně vyprodukovaného odpadu, což může bezesporu obcím napomoci při plnění cílů třídění stanovených od roku 2025. Jak tomu však obvykle bývá, nová právní úprava obsahuje i některé nedostatky, které, doufejme, praxe v budoucnu odstraní.

Mgr. Bc. Tomáš Auer,
specialista na odpadovou legislativu

[KVB advokátní kancelář s.r.o.](http://www.kvb.cz)

Teplého 2786
530 02 Pardubice

Tel.: +420 226 259 401
e-mail: pravnik@akkvb.cz

[1]
___ zákon č. [541/2020](#) Sb., o odpadech

[2]
___ zákon č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

[3]
___ § 10b zákona č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění do 31. 12. 2020

[4]
___ § 17a zákona č. [185/2001](#) Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění do 31. 12. 2020

[5]
___ § 17 odst. 6 zákona č. [185/2001](#) Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění do 31. 12. 2020

[6]
___ § 10e a násl. zákona č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

[7]
___ Objednaná kapacita na kalendářní rok by v takovém případě činili 3 120 litrů, sazba poplatku tedy činí 0,32 Kč za litr (s nezbytným zaokrouhlením).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)

- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)